

МОТИВАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ВНЗ: ДОСВІД ВНТУ

Вінницький національний технічний університет

Анотація:

У статті досліджено професійну мотивацію науково-педагогічних працівників ЗВО, зокрема подано та проаналізовано результати анкетування викладачів Факультету машинобудування та транспорту Вінницького національного технічного університету щодо визначення їхніх ключових мотивів науково-педагогічної діяльності та професійного самовдосконалення.

Ключові слова: мотивація, мотив, науково-педагогічна діяльність, професійне самовдосконалення, ЗВО.

Abstract:

The article examines the professional motivation of scientific and pedagogical workers of ZVO, in particular, presents and analyzes the results of a survey of teachers of the Faculty of Mechanical Engineering and Transport of Vinnytsia National Technical University to determine their key motives for scientific and pedagogical activities and professional self-improvement.

Key words: motivation, motive, scientific and pedagogical activity, professional self-improvement, ZVO.

Вступ

Якщо людина має мотивацію, завдяки їй отримує задоволення від своєї роботи, то це призводить до якісного результату.

Так, авторитетний вчений В. М'ясищев стверджував, що результати, яких досягає людина, лише на 20-30% залежать від її інтелекту, а на 70-80% – від мотивів, які спонукають її до дії [1].

Традиційно в професійній діяльності працівника розрізняють трудову та професійну мотивацію. Трудова мотивація – це процес вибору, розвитку та вдосконалення обраної професійної діяльності суб'єктом праці, що визначається різними внутрішніми спонукальними силами: потребами, бажаннями, прагненнями, цінностями, ідеалами тощо. Професійна мотивація виступає сукупністю чинників і процесів, які спонукають особистість до вивчення та ефективної реалізації професійної діяльності, і є внутрішнім рушійним чинником розвитку професіоналізму особистості [2].

Створення мотивації для педагогів є однією з головних ідей на сьогодні для Міністерства освіти і науки. Про це сказав міністр освіти Сергій Шкарлет під час виступу на Всеукраїнському серпневому форумі. За його словами, учитель – це людина, на якій тримається реформа освіти. «Еліту має формувати еліта. Без неї чи нього будь-які зміни із забезпечення якості освіти будуть неможливими, тому одна з головних ідей сьогодні – умотивований учитель. Це означає, що наша мета – сприяти його професійному та особистому зростанню, а також підвищувати його соціальний статус», – зазначив міністр [3].

Результати досліджень

Якість освіти більшою мірою залежить від мотивації педагога, його вміннь, навичок, знань, педагогічної майстерності, професійної компетентності, вміння привити студенту любов до предмету тощо. Для наявності, попередньо наведених якостей, навчально-педагогічний працівник має бути мотивований, як матеріально, так і духовно. Для нас, як для студентів-магістрантів, майбутніх випускників, а можливо й педагогів-науковців, важливо знати, що мотивувало наших викладачів обирати саме цю професію, а не іншу. Тому щоб проаналізувати сучасні, і не тільки, мотиваційні тенденції, було прийнято рішення про проведення опитування серед педагогів факультету машинобудування та транспорту. Так як сфери застосування знань є дуже схожими.

Ми скористалися анкетною, розробленою науковцями Одеського національного економічного університету [4], для дослідження мотиваційних тенденцій науково-викладацького складу ВНТУ.

Таблиця 1 – Результати анкетування викладачів ВНТУ щодо виявлення ключових мотивів вибору професії

№	Мотиви вибору професії викладача в закладах вищої освіти	Результати %
1	Збіг обставин	42,9
2	Матеріальні цінності	0
3	Традиції сім'ї, поради друзів	14,3
4	Рекомендації вчителів	15,0
5	Сприяння молоді в соціальнопрофесійному становленні	0
6	Бажання виховувати молодь	42,9
7	Відповідність роботи характеру, здібностям	57,1
8	Привабливість роботи з улюбленим предметом	62,0
9	Привабливість професії	48,0
10	Інтерес до педагогічної діяльності	14,3

В опитуванні взяли участь викладачі Факультету машинобудування та транспорту Вінницького національного технічного університету. Результати опитування засвідчують, що в цілому респонденти обрали професію викладача у закладі вищої освіти, мотивуючись відповідністю роботи характеру, здібностям. Це підтвердили 57,1 % опитаних. Також привабливість роботи з улюбленим предметом мотивувала 62,0 % респондентів обрати професію викладача ЗВО. Наступний щабель розділили між собою: бажання виховувати молодь та звичайний збіг обставин – 42,9 %. Закриває ж список лідерів привабливість до професії – 48,0 %. Всі ж інші мотиви набрали дуже низький відсоток, що свідчить про свідомий вибір науково-педагогічної діяльності.

За результатами аналізу наукових статей українських дослідників ми з'ясували, що існує таке твердження – мотиви, які досить часто пов'язані з матеріальною вигодою. Наші ж дослідження, навпаки, показують, що від 0 % до 10 % опитаних стверджують, що їх мотивує фінансова сторона, що аж ніяк не є 100 % результатом, що також підтверджує В.В. Владимиров, який зазначає, що для «науково-педагогічних працівників зарплатня, досягнувши розмірів, що дозволяють їм гідно існувати, припиняє свою мотивуючу, стимулюючу дію. Важливішим стає творчий зміст праці» [5; 6].

Висновки

Отже, як і було зазначено, мотивація це процес безперервний, який спрямований на стимулювання викладачів у ЗВО до продуктивної, ефективної праці, яка в свою чергу, дасть плоди, а саме: якісну та ґрунтовну, багатогранну, практичну освіту. Можемо зробити висновок, що основним мотивом, так би мовити, рушійною силою для вибору професії викладача ЗВО є привабливість роботи з улюбленим предметом, і це підтверджує більшість опитаних. Відповідно коли мотиваційним чинником є улюблений предмет, а згодом і професія, то віддача викладача, якість його підготовки, викладання, ставлення до студентів, буде на найвищому рівні, і студент це оцінить вдячністю та чудовими результатами з його дисципліни, істинному викладачу це буде приємно.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Іванова Н. Мотивація фахівця до професійної діяльності: поняття, зміст та функції / Н. Іванова // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. – 2016. – Вип. 1. – С. 21-24.
2. Патик Ю.В. Мотиваційні тенденції майбутніх соціальних працівників / Ю.В. Патик. // "Наука і освіта". – 2016. – Вип. 1. – с. 47-50.
3. Шкарлет: одна з головних ідей – вмотивований учитель [Електронний ресурс]. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: <https://osvita.ua/school/83792/>.
4. Керекеша О.В. Мотивація викладачів до розвитку професійної майстерності / О.В. Керекеша // Інноваційна педагогіка. – 2019. – Вип. 100. – с. 83-87.
4. Вакуленко В. Роль професійної мотивації в розвитку професіоналізму викладача вищої школи. Молодь і ринок. 2015. № 4. С. 16–19.
6. Владимиров В. Платное образование: социальный контекст. Высшее образование. 1999. № 1. С. 41–42.

Шевченко Василь Васильович – студент групи ІГМ-21м, Факультет машинобудування та транспорту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: shevchenkovasia777@gmail.com.

Науковий керівник: **Залюбівська Оксана Броніславівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри філософії та гуманітарних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, email: o.zaliubivska@gmail.com.

Shevchenko Vasyl V. — Student of the Faculty of Mechanical Engineering and Transport, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.

Supervisor: **Oksana B. Zaliubivska**, Candidate of Pedagogical Sciences, associate Professor in Department of Philosophy and Human Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnitsa, Ukraine, e-mail: o.zaliubivska@gmail.com.